

Agro-Nieuwsbrief

Van der Wagen Sinia Administratie en Advies, Seegers 4, 9051 VE Stiens, 058-2571545

Uitgave: april 2024

In deze nieuwsbrief:

GLB

Actueel houden Gecombineerde opgave	1
GLB-tarieven 2023 en 2024	1
Gewasrotatie-eis (GLMC 7)	2
4% bouwland niet-productief (GLMC 8)	2
Nieuwe opzet eco-activiteit verlengde weidegang	4
Overige wijzigingen GLB	5
Toestemming gebruik grond en landschapselementen	6
Vestigingssteun jonge landbouwers	6
Juridisch	
Geen bedrijfsmatige landbouw, hof ontbindt pachtovereenkomst	3
Tijdelijk niet handhaven bij PAS-melders toegestaan	5
Mestwetgeving	
Kaartlagen waterlopen en bufferstroken vernieuwd	4
Verplicht rustgewas	5
Ruimtelijke ordening en milieu	
Let op verjaring PAS-schade	3
Belangrijke data	6

Actueel houden Gecombineerde opgave

De Gecombineerde opgave moet gedurende het aanvraagjaar steeds actueel gehouden worden. Wijzigingen in het gebruik van de percelen en landschapselementen, de teelt van gewassen en de eco-activiteiten moeten onverwijld doorgegeven worden door het opnieuw insturen van de opgave. Er kan dus niet gewacht worden totdat in het najaar de definitieve opgave ingediend moeten worden.

Bij veel eco-activiteiten geldt niet alleen een inspanningsverplichting, maar ook een resultaatverplichting. Wanneer bijvoorbeeld onderzaai van een vanggewas bij maïs is uitgevoerd, maar dit niet is geslaagd (onvoldoende bedekking), is niet voldaan aan de voorwaarden voor toepassing van deze eco-activiteit. Zodra duidelijk is dat niet aan de voorwaarden is voldaan, zal de eco-activiteit direct teruggetrokken moeten worden.

GLB-tarieven 2023 en 2024

De minister van LNV heeft onlangs aangegeven dat de Europese Commissie de compensatieregeling voor de ecoregeling heeft goedgekeurd. Onder voorbehoud van goedkeuring van de LNV-begroting in de Eerste Kamer kunnen boeren daarmee de geplande vergoeding ontvangen voor hun duurzaamheidsprestaties in 2023 in het kader van de ecoregeling. Het oorspronkelijke budget was hiervoor ontoereikend.

Definitieve tarieven 2023

De basispremie wordt vastgesteld op € 213,28 per ha. De betalingen voor de ecoregeling, de herverdelende inkomenssteun en de aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers komen overeen met de geplande bedragen in het Nationaal Strategisch Plan (NSP), zoals die in het voorjaar van 2023 ook zijn gecommuniceerd. Dit zijn voor de ecoregeling € 200 per ha voor het niveau goud, € 100 voor zilver en € 60 voor brons. De herverdelende inkomenssteun bedraagt € 54,53 per ha en de aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers € 2.800.

Tarieven 2024

De minister heeft het NSP aangepast, zodat er meer ruimte is om te kunnen schuiven tussen de basispremie en de ecoregeling. Deze flexibiliteit is gericht op het zo goed mogelijk belonen van de duurzaamheidsprestaties die boeren leveren. Het budget voor de basisinkomenssteun gaat in de periode 2023-2027 stapsgewijs omlaag als onderdeel van de omschakeling naar meer doelgerichte inzet van de GLB-middelen. Een hoger aantal hectares en een eventuele overheveling naar de ecoregeling zorgen wel voor lagere tarieven dan eerder was voorzien. De minister garandeert een basispremie van ten minste € 171 per hectare in 2024. Dit kan hoger uitvallen, afhankelijk van de uiteindelijke inschrijving voor de basispremie en de ecoregeling.

De minister wil bij de ecoregeling in 2024 vasthouden aan de bedragen van € 200 per ha voor goud, € 100 voor zilver en € 60 voor brons. Hij sluit echter een korting op de eco-tarieven niet uit als de inschrijving in 2024 hoger ligt.

Verhoging instapeisen ecoregeling na 2024

Voor 2025 en de jaren daarna kijkt de minister nadrukkelijk opnieuw naar de instapeisen van de ecoregeling. Om de transitie naar een duurzamere landbouw te blijven stimuleren zal het ambitieniveau de komende jaren stapsgewijs worden verhoogd, zoals afgesproken in het NSP.

Gewasrotatie-eis (GLMC 7)

Om GLB-steun te ontvangen, moet aan een aantal conditionaliteiten worden voldaan. Eén daarvan is de gewasrotatie-eis. Deze eis houdt in dat:

- Op minimaal 1/3 van het bouwland een ander gewas geteeld moet worden dan in het voorgaande jaar. Hiervoor wordt in 2024 teruggekeken naar 2023. Dit kan ook ingevuld worden met het telen van een volgteelt (ander gewassoort, bijvoorbeeld een vanggewas), dat tot de start van de volgende hoofdteelt blijft staan. Wanneer er in 2023 bijvoorbeeld maïs is geteeld zonder volgteelt en in 2024 wederom maïs wordt geteeld, kan nog aan de 1/3-eis worden voldaan door dit najaar een vanggewas in te zaaien;
- Op alle percelen eens per vier jaar een ander gewas als hoofdteelt geteeld moet worden;
- Op zand- en lössgrond eens per vier jaar een rustgewas als hoofdteelt geteeld moet worden. Vanaf 2027 is dat eens per drie jaar.

Vrijstellingen

Er gelden de volgende vrijstellingen:

- Een perceel dat wordt gebruikt voor braak, natte teelt, meerjarige gewassen, grassen of kruidachtige voedergewassen;
- Als meer dan 75% van de totale oppervlakte bouwland wordt gebruikt voor grassen, kruidachtige voedergewassen, braak en/of vlinderbloemige gewassen;
- Als meer dan 75% van het landbouwareaal wordt gebruikt voor blijvend grasland, grassen, kruidachtige voedergewassen of natte teelten;
- Biologische bedrijven met certificatie en niet in omschakeling. Bij bedrijven in omschakeling is vrijstelling mogelijk voor het deel dat al wel biologisch (met certificatie) is;
- Wanneer een bedrijf meedoet met het ANLb en genoemde voorwaarden niet aansluiten;
- Bedrijven in de streek Oldambt en het eiland Hoekse Waard op zware kleigrond die gewasdiversificatie toepassen in combinatie met continue teelt van winter tarwe, wintergerst, winterkoolzaad en winterraapzaad. Hierbij moeten minimaal drie gewassen worden geteeld, waarvan het gewas met de grootste oppervlakte niet meer dan 75 procent van het bouwland beslaat en het gewas met de kleinste oppervlakte minimaal 5 procent van het bouwland beslaat.

Voorbeeld: een bedrijf beschikt over 90 ha bouwland, waarvan 20 ha tijdelijk grasland. De 20 ha tijdelijk grasland voldoet al aan de rotatieplicht. Dan moet nog op 10 ha bouwland geroeideerd worden.

4% bouwland niet productief (GLMC 8)

Een andere conditionaliteit in het GLB is dat 4% van het bouwland niet productief gelaten moet worden. In 2023 was deze eis eenmalig vervangen door de eis dat op maximaal 96% van het bouwland maïs of soja geteeld mocht worden.

Vanaf 2024 moet 4% van het bouwland niet-productief gelaten worden. Dit kan ingevuld worden met landschapselementen die op of langs bouwland liggen dat bij het bedrijf in gebruik is of met bufferstroken, akkerlanden of groene braak.

Niet-productief bouwland mag het gehele jaar niet beweid worden. Een perceel dat vorig jaar blijvend grasland was, mag dit jaar niet ingezet worden als niet-productief.

Vrijstellingen

Er geldt een vrijstelling van de verplichting van 4% niet-productief bouwland als:

- Meer dan 75% van het bouwland wordt gebruikt voor grassen of andere kruidachtige voedergewassen, braak en/of vlinderbloemige gewassen;
- Meer dan 75% van het landbouwareaal bestaat uit blijvend grasland, grassen of andere kruidachtige voedergewassen of natte teelt;
- Men biologisch boert (met certificering en niet in omschakeling) en de oppervlakte bouwland maximaal 10 ha bedraagt. Alle activiteiten op het bedrijf moeten biologische activiteiten zijn.

Invulling

Er zijn drie standaardmogelijkheden om de 4% niet-productief in te vullen:

- 4% invullen met landschapselementen, akkerlanden en bufferstroken. De landschapselementen moeten grenzen aan het bouwland dat bij het bedrijf in gebruik is en men moet deze elementen ook beheren. Wanneer de eco-activiteiten groene braak en bufferstrook met kruiden binnen de 4% vallen, krijgt men hiervoor geen waarde, maar wel punten;
- 3% van het bouwland niet-productief laten. De rest moet aangevuld worden tot minimaal 7% met de eco-activiteiten die vallen onder niet-productieve grond. Wanneer de eco-activiteiten groene braak en bufferstrook met kruiden binnen de 3% vallen, krijgt men hiervoor geen waarde, maar wel punten;
- 3% van het bouwland niet-productief laten. De rest moet aangevuld worden tot 7% met stikstofbindende gewassen. Voor het aanvullende percentage stikstofgewassen mogen geen chemische gewasbeschermingsmiddelen en biociden gebruikt worden. De stikstofbindende gewassen mogen wel begraasd of geoogst worden. Wanneer de stikstofbindende gewassen die nodig zijn om de 7% te halen, ook als eco-activiteit ingezet worden, krijgt men hiervoor geen waarde, maar wel punten.

Aanvullende opties 2024

De drie hiervoor genoemde mogelijkheden om de 4%-verplichting in te vullen, zijn in 2024 aangevuld met de volgende mogelijkheden:

- 4% invullen met braakliggende grond, stikstofbindende gewassen en vanggewassen. Op braakliggende grond en vanggewassen mogen geen chemische gewasbeschermingsmiddelen of biociden gebruikt worden. De weefactor van vanggewassen is 1;
- 3% van het bouwland niet-productief laten. De rest moet tot minimaal 4% aangevuld worden met stikstofbindende gewassen. Wanneer de stikstofbindende gewassen die nodig zijn om 4% te halen ook ingezet worden als eco-activiteit, krijgt men hiervoor geen waarde, maar wel de punten.

Het is nog niet bekend welke exacte voorwaarden voor deze aanvullende opties gelden.

Let op verjaring PAS-schade

Op 29 mei 2019 verklaarde de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet verbindend. Het PAS bood onvoldoende waarborgen voor natuurbehoud en -herstel om op die basis toestemming te kunnen verlenen.

PAS-schadeloket

Afgelopen najaar heeft de overheid een PAS-schadeloket opgericht. PAS-melders met schade waar het Rijk aansprakelijk voor is, kunnen een schadeclaim indienen. Dat kan bijvoorbeeld gaan over schade die ontstaat wanneer er gehandhaafd wordt.

Wanneer is er sprake van schade?

Of er sprake is van schade die voor vergoeding in aanmerking komt, wordt als volgt beoordeeld:

- **Onrechtmatigheid:**
Als gevolg van de uitspraak van 29 mei 2019 staat vast dat het PAS onrechtmatig is;
- **Causaal verband en relativiteit:**
Er moet aangetoond worden dat de schade een rechtstreeks gevolg is van de PAS-regelgeving;
- **Bewijs:**
Diegene die stelt dat schade is ontstaan, moet het bewijs leveren en een goed onderbouwde vordering indienen.

Verjaringstermijn

Een vordering tot vergoeding van schade verjaart na vijf jaar. Na deze termijn kan geen aanspraak meer gemaakt worden op een schadevergoeding op basis van een onrechtmatige daad. De datum van verjaren is 29 mei 2024, vijf jaar na de uitspraak van de Raad van State. Het advies is daarom om de overheid zo spoedig mogelijk aansprakelijk te stellen en de verjaring te stuiten door de schade te melden bij het PAS-schadeloket.

Nadat de rechten door deze stuiting zijn veilig gesteld, heeft men nog rustig de tijd om de schade vast te stellen en de uiteindelijke claim in te dienen.

Geen bedrijfsmatige landbouw, hof ontbindt pachtvereenkomst

Een paardenhouder pachtte sinds 1981 ongeveer 25 ha, aanvankelijk van het Hoogheemraadschap en vanaf 2002 van Staatsbosbeheer. Eind 2021 zegde Staatsbosbeheer de pachtvereenkomst op. Volgens haar werd het verpachte niet langer gebruikt voor de uitoefening van de landbouw. Evenals de pachtkamer van de rechtbank wees de pachtkamer van het gerechtshof de vordering van Staatsbosbeheer toe.

Het gepachte was de laatste decennia hoofdzakelijk gebruikt voor het voor derden opfokken van paarden, die als veulen bij de paardenhouder gebracht werden totdat ze ongeveer drie jaar oud waren. De pachtkamer van het gerechtshof oordeelde dat deze activiteit geen veehouderij betreft en daarmee geen landbouwactiviteit is, zoals bedoeld in de pachtwetgeving. Veehouderij in de zin van deze wetgeving kan betrekking hebben op paarden, die worden gefokt met het overwegende oogmerk om ze te verhandelen. Van veehouderij in de hiervoor bedoelde zin is geen sprake bij activiteiten die bestaan uit het verlenen van diensten met betrekking tot dieren, zoals de tijdelijke terbeschikkingstelling van dieren (bijvoorbeeld rijpaarden) of het bieden van onderdak aan dieren (bijvoorbeeld een dierenpension). Beslissend is of de dieren, of producten die de dieren voortbrengen, voor de verkoop zijn bestemd.

Daarvan was in dit geval volgens het hof onvoldoende sprake. Er was daarom geen sprake van bedrijfsmatige landbouw. In dat geval kan de verpachter ontbinding van de pachtvereenkomst vorderen. De pachtkamer van de rechtbank had deze vordering daarom terecht toegewezen. De langdurige pachtrelatie en de afhankelijkheid van het bedrijf van de paardenhouder van het gepachte waren niet voldoende voor een andere conclusie. Dat het pachtrecht mede strekt ter bescherming van de pachter die een landbouwbedrijf uitoefent, veranderde de conclusie evenmin.

Nieuwe opzet eco-activiteit verlengde weidegang

Stichting Weidegang heeft een certificeringsschema ontwikkeld voor de eco-activiteit verlengde weidegang. Dit schema is door het Ministerie van LNV erkend. Qlip voert deze regeling als certificerende instelling voor de stichting uit. Met de erkenning wil de stichting ervoor zorgen dat certificering van de eco-activiteit verlengde weidegang zoveel mogelijk overeenkomt met de certificering van weidegang voor Weidezuivel.

Aanmelden eco-activiteit verlengde weidegang

Er is vanaf dit jaar een dubbele aanmelding nodig:

1. Aanmelding deelname eco-activiteit verlengde weidegang via de Gecombineerde opgave (uiterlijk 15 mei 2024);
2. Aanmelding voor start beweiden en uiterlijk 1 mei 2024 bij Qlip voor controle op uitvoering van weidegang. Aanmelding is vanaf 1 maart 2024 mogelijk.

Let op! Gemaakte beweidingsuren voorafgaand aan de aanmelding tellen niet mee.

Twee varianten

De verlengde weidegang kent twee varianten:

1. Categorie 1: alle daarvoor in aanmerking komende melkgevende koeien moeten gedurende 120 dagen minimaal 1.500 uur grazen op een weide met voldoende grasaanbod. Voor deze variant geldt een maximum van 5 melkgevende koeien per hectare beweidbare huiskavel;
2. Categorie 2: alle daarvoor in aanmerking komende melkgevende koeien moeten gedurende 120 dagen minimaal 2.500 uur grazen op een weide met voldoende grasaanbod. Voor deze variant geldt een maximum van 2,5 melkgevende koeien per hectare beweidbare huiskavel.

Voor beide categorieën geldt dat niet later dan 15 mei wordt gestart met de beweiding, de weide-uren dagelijks worden geregistreerd in een digitale weidekalender van Qlip en ten laatste op 15 oktober uit de weidekalender blijkt dat aan de urennorm is voldaan.

Beoordeling weideperiode

Qlip beoordeelt uiterlijk op 15 oktober de jaarlijkse weideperiode. Er kunnen dan de volgende conclusies worden getrokken:

1. Voldoet: er wordt voldaan aan de vereisten;
2. Voldoet nog niet volledig: er zijn nog niet voldoende weide-uren gemaakt, maar het is aannemelijk dat dit voor 15 november alsnog gerealiseerd wordt;
3. Voldoet niet.

Bij het oordeel 'voldoet nog niet volledig' wordt uiterlijk op 1 december beoordeeld of het oordeel wordt omgezet naar 'voldoet' of 'voldoet niet'.

Automatisch melksysteem

In uitzondering op het voorgaande geldt voor een deelnemer met een automatisch melksysteem waarbij

de melkgevende koeien vrije toegang tot de weide hebben het volgende:

1. Gedurende alle uren van weiden moeten alle daarvoor in aanmerking komende melkgevende koeien toegang tot de weide hebben;
2. Gedurende alle uren van weiden moet een minimaal 75% van alle daarvoor in aanmerking komende melkgevende koeien in de weide aanwezig zijn.

Kosten

De deelname aan het certificeringsschema kost € 179. Als tegemoetkoming wordt de waarde van de eco-activiteit verlengde weidegang dit jaar verhoogd van € 43 naar € 45 per hectare.

Certificaat

Wanneer een bedrijf aan het eind van het weideseizoen heeft voldaan aan de voorwaarden, verstrekt Qlip hiervoor automatisch een verklaring aan RVO.

Kaartlagen waterlopen en bufferstroken vernieuwd

Er staan nieuwe kaartlagen voor waterlopen en bufferstroken in Mijn Percelen. Deze heeft RVO in samenwerking met de waterschappen aangepast en moeten beter overeenkomen met de werkelijkheid.

Wat is er verbeterd?

De typering van de waterlopen is nu gebeurd op basis van grondwaterstanden, peilbesluiten en slootdiepte. De breedte van de bufferstroken wordt vervolgens gebaseerd op het type waterloop.

Geen bufferstrook meer naast droge sloot

Waterlopen die in 2023 onder de term 'droge sloot' vielen, zijn in 2024 gesplitst:

- Sloten die altijd droog staan: droge sloot (alleen afvoer regenwater). Langs deze sloot hoeven vanaf 2024 geen bufferstroken meer te worden aangehouden;
- Waterlopen die tussen 1 april en 1 oktober droog staan. Hiervoor blijft een bufferstrook van 1 meter verplicht.

Type waterloop onjuist?

Het kan zijn dat waterlopen niet met het juiste type op de nieuwe kaart staan. Hierdoor kan er een te brede of te smalle bufferstrook in Mijn Percelen staan, wat invloed heeft op de mestplaatsingsruimte. Wanneer dit het geval is, zal er uiterlijk 15 mei 2024 een opmerking in Mijn Percelen én in de Gecombineerde opgave geplaatst moeten worden.

Tijdelijk niet handhaven bij PAS-melders toegestaan

De overheid is bezig met een oplossing voor PAS-melders. Daarbij is het voornemen altijd geweest de betrokken activiteiten van de PAS-melders alsnog te legaliseren. Op 28 februari 2022 is een legalisatieprogramma vastgesteld, op basis waarvan de laatste PAS-melders naar verwachting uiterlijk medio 2025 een natuurvergunning kunnen aanvragen.

Onlangs heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan in drie zaken die gingen over verzoeken om handhavend optreden tegen PAS-melders. Gedeputeerde staten hadden dit geweigerd, omdat sprake zou zijn van bijzondere omstandigheden die noopten tot afzien van handhavend optreden.

De PAS-melders in alle drie zaken hadden inmiddels de eerste stappen binnen het legalisatieprogramma doorlopen: zij hadden gegevens aangeleverd welke waren geverifieerd door de bevoegde bestuursorganen. Daarmee was er echter volgens de Afdeling nog onvoldoende concreet zicht op legalisatie. Gezien de nog te zetten stappen was onvoldoende aannemelijk dat de activiteiten van de PAS-melders op korte termijn zouden worden gelegaliseerd.

De Afdeling ziet echter in (1) de individuele belangen van de PAS-melders, (2) de rechtszekerheid die PAS-melders aan het PAS-regime mochten ontleen, (3) de verschillende uitlatingen van de overheid na de PAS-uitspraak van 29 mei 2019 dat PAS-melders zullen worden gelegaliseerd, (4) het legalisatieprogramma dat ervan uitgaat dat medio 2025 alle PAS-melders een natuurvergunning kunnen aanvragen, en (5) het feit dat het legalisatieprogramma in uitvoering is en de bedrijven daarin de mogelijke stappen hebben ondernomen, bijzondere omstandigheden die voor het college van gedeputeerde staten aanleiding kunnen zijn om handhavend optreden onevenredig te achten in verhouding tot het natuurbelang en tot medio 2025 af te zien van handhavend optreden.

Er kan dus ruimte bestaan om tijdelijk af te zien van handhavend optreden tegen de PAS-melders, maar gedeputeerde staten moeten dan motiveren dat er een redelijk evenwicht is tussen de belangen van de PAS-melders en het natuurbelang. In de drie zaken moet het besluit om niet te handhaven eerst beter worden gemotiveerd.

Overige wijzigingen GLB

- In 2024 moeten bij de eco-regeling meer punten behaald worden voor de eco-doelen 'landschap' en 'biodiversiteit';
- Aan de eco-activiteit 'biologische bestrijding' zijn twee varianten toegevoegd. Het gaat om de toepassing van nematoden en bacteriepreparaten;

- Er zijn drie nieuwe eco-activiteiten toegevoegd: precisiegewasbescherming, precisiebemesting en fertigatie;
- Het uitvoeren van de eco-activiteiten in de categorie hoofdteelt (met uitzondering van strokenteelt), onderzaai vanggewas en de categorieën teelt- en veemaatregelen zijn niet toegestaan op percelen die als niet-productief zijn opgegeven;
- Groene braak moet negen maanden achter elkaar worden toegepast en in het voorafgaande jaar mag het perceel geen blijvend grasland zijn geweest;
- De waarde van eco-activiteit vezelgewassen is in regio 1 fors verhoogd.
- Het schapenras Blauwe Texelaar (inclusief Dassenkop Texelaar) valt niet meer onder de steunregeling voor zeldzame landbouwhuiskierrassen, het schapenras Nederlands bonte schaap vanaf 2024 juist wel.

Verplicht rustgewas

Op bouwland op zand- en lössgrond moet uiterlijk in 2026 een rustgewas geteeld worden. Belangrijke (aandachts)punten zijn:

- Er geldt onder meer een uitzondering voor meerjarige teelten. Deze moeten wel vier jaar onafgebroken op het perceel aanwezig zijn. Bij vernieuwing van de meerjarige teelt, moet wel eerst een rustgewas geteeld worden;
- Voor bloembollen die op de lijst met rustgewassen staan, geldt dat als het om een meerjarige teelt gaat alleen deze bloembollen alleen het eerste jaar als rustgewas kunnen meetellen;
- Een vanggewas kan als rustgewas meetellen als deze hiervoor is aangewezen, inzaai uiterlijk 31 augustus plaatsvindt en het gewas blijft staan tot minimaal 31 januari. Dit vanggewas mag niet worden bemest, ook niet voor het inzaaien.
- Bij de eco-activiteit 'rustgewas' mogen uitsluitend rustgewassen uit de 'gewassenlijst ecoregeling' worden geteeld. Bij de verplichting tot de teelt van rustgewassen in het kader van het mestbeleid is een mengsel met hoofdzakelijk rustgewassen, minimaal 2/3, toegestaan.

Wanneer niet aan de verplichting wordt voldaan, is er sprake van een overtreding die bestraft kan worden met een strafrechtelijke boete. Daarnaast kan een korting op de GLB-premies worden opgelegd, omdat de verplichting onderdeel uitmaakt van de conditionaliteiten van het GLB.

Toestemming gebruik grond en landschapselementen

Om landbouwgrond of landschapselementen te mogen opgeven in de Gecombineerde opgave, zal de aanvrager de grond of het element ter beschikking moeten hebben op grond van eigendom, pacht of onderpacht, dan wel in gebruik moeten hebben met toestemming van de eigenaar of van de pachter die het perceel of element met toestemming van de eigenaar heeft onderverpacht.

Schriftelijke toestemming?

De toestemming hoeft niet schriftelijk te zijn verleend, maar bij controle kan schriftelijk bewijs worden opgevraagd. Dit bewijs kan ook achteraf worden opgesteld. Het risico is dan wel aanwezig dat op dat moment de ingebruikgever weigert een schriftelijke verklaring op te stellen.

RVO heeft op haar website een voorbeeld van een grondgebruiksverklaring staan, maar het ondertekenen hiervan is niet geheel zonder risico's voor de eigenaar van de grond.

Consequenties ontbreken toestemming

Indien er geen toestemming is, telt de landbouwgrond of het landschapselement niet mee voor de GLB. Niet alleen ontvangt de aanvrager dan geen premie voor deze percelen, maar het kan ook grote consequenties hebben voor de eco-regeling. Het kan dan zijn dat de drempelwaarde niet gehaald wordt of dat de waarde beneden de 'medaille' komt, waardoor de aanvrager voor alle percelen een lagere premie ontvangt. Ook kan het invloed hebben op de conditionaliteiten.

Verder geldt er een sanctiebeleid. Als er een perceel wordt opgegeven wat men niet in gebruik heeft, wordt men daarop gesanctioneerd.

Gedogen onderverpachting

Bedenk ook dat het Rijk, Staatsbosbeheer of vastgoedinstanties onderverpachting soms wel gedogen, maar dat men daarvoor nooit schriftelijke toestemming verkrijgt.

Vestigingssteun jonge landbouwers

Er komt een nieuwe regeling voor jonge landbouwers: de vestigingssteun. Jonge landbouwers die een bedrijf helemaal of voor een deel overnemen of opstarten (vestigen) krijgen financiële steun. De regeling is opgenomen in het Nationaal Strategisch Plan, maar tot op heden nog steeds niet ingevoerd.

De verwachting is dat de regeling eind maart zal worden gepubliceerd en in juni wordt opengesteld.

De steun wordt verleend in de vorm van eenmalige uitkering. Aanvankelijk was het bedrag vastgesteld op € 25.000, maar er wordt nu gesproken over een wezenlijk hoger bedrag. De Tweede Kamer heeft daar-

voor ingestemd met een verhoging van het budget van € 100 miljoen naar € 163 miljoen.

Voorwaarden

Een jonge landbouwer komt voor de steun in aanmerking wanneer aan een aantal voorwaarden wordt voldaan, waaronder:

- De aanvrager is ouder dan 16 jaar en jonger dan 40 jaar;
- De aanvrager beschikt over een bedrijfsplan;
- De aanvrager heeft een officiële landbouwkundige (of gelijkwaardige) opleiding afgerond of beschikt over aantoonbare werkervaring.

Het uitgangspunt is dat bedrijfsovernames vanaf 1 januari 2023 in aanmerking komen of dat de aanvraag maximaal 12 maanden na de overname moet plaatsvinden.

Belangrijke data

T/m 1 mei 2024

Aanmelden weidegang melkkoeien bij Qlip

T/m 15 mei 2024

Aanmelden stikstofdifferentiatie

T/m 15 mei 2024

Openstelling Gecombineerde opgave en aanmelding deelname GLB

T/m 28 mei 2024

Aanvraag vergoeding PAS-schade

T/m 1 juni 2024

Aanmelden equivalente maatregel stikstof

1 t/m 30 juni 2024

Aanvragen subsidie behoud grasland voor derogatie-bedrijven

T/m 31 augustus 2024

Melden uitrijden waterverdunde mest op klei- en veengrond

Met onze Agro-Nieuwsbrief willen wij u op de hoogte houden van de ontwikkelingen die mogelijk uw bedrijf raken. Wij hebben aan de samenstelling de grootst mogelijke zorg besteed. Wij aanvaarden echter geen aansprakelijkheid voor niet (meer) juiste informatie. Wilt u op basis van deze informatie actie ondernemen, dan is nader advies noodzakelijk. Voor een dergelijk advies kunt u een afspraak met ons maken. Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere wijze, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.